

مقدمه :

ترخیص کالا از گمرک ، قلب تپنده تجارت خارجی و کلید طلایی واردات و صادرات است. این فرآیند شامل مجموعه‌ای از تشریفات قانونی و اداری است که برای ترخیص کالای شما از گمرک و ورود یا خروج آن به کشور انجام می‌شود. انجام صحیح و سریع این مراحل، نقشی حیاتی در کاهش هزینه‌ها، افزایش سود و بهبود راندمان زنجیره تامین شما دارد.

[podcast id=1546]

تاریخچه مختصر ترخیص کالا در ایران

در 100 سال گذشته، ترخیص کالا در ایران تحولات زیادی داشته است. از زمان تأسیس اداره گمرک مدرن در دوره قاجار تا امروز که با سامانه‌های الکترونیک سر و کار داریم، این حوزه مدام در حال تکامل بوده است.

انواع گمرکات در ایران

ایران با داشتن مرزهای گسترده و موقعیت استراتژیک، دارای گمرکات متنوعی است. هر کدام ویژگی‌های منحصر به فرد خود را دارند:

1. گمرکات دریایی

- **شهید رجایی (بندرعباس):** بزرگترین گمرک ایران، مناسب برای کانتینرهای بزرگ.
 - نکته: برای کالاهای حجیم از مبدأ چین و امارات.
- **امام خمینی (ره) (بندر امام):** تخصص در فله و مواد پتروشیمی.
 - نکته: هزینه انبارداری کمتر از شهید رجایی.

2. گمرکات هوایی

- **فرودگاه امام خمینی (ره):** سریع‌ترین برای کالاهای فاسدشدنی و فوری.
- **فرودگاه مشهد:** مناسب برای واردات از آسیای میانه.

3. گمرکات زمینی

- **بازرگان:** دروازه اروپا، مناسب برای واردات از ترکیه.
- **جلفا:** ترخیص کالا از روسیه و قفقاز.
- **دوغارون:** مسیر افغانستان و آسیای میانه.

4. گمرکات تخصصی

- **پارس جنوبی (عسلویه):** ویژه تجهیزات نفت و گاز.
- **بوشهر:** تخصص در خودرو و لوازم خانگی.
- **پستی (تهران):** مخصوص کالاهای کوریبری و خرده‌فروشی آنلاین.

پادکست زیر بخشی از سوالات مهمی می باشد که در ترخیص کالا پرتکرار ترین سوالات می باشد بعد از گوش دادن به پادکست زیر مطالب نوشته شده در این مقاله بقدری جامع و کامل می باشد که نصف راه را در اختیار شما خواهد گذاشت و دلیلش نویسندگان پشت این مقاله هستند که تجربه و سابقه ای 17 ساله در ترخیص کالا داشتند و دارند .

[podcast id=1426]

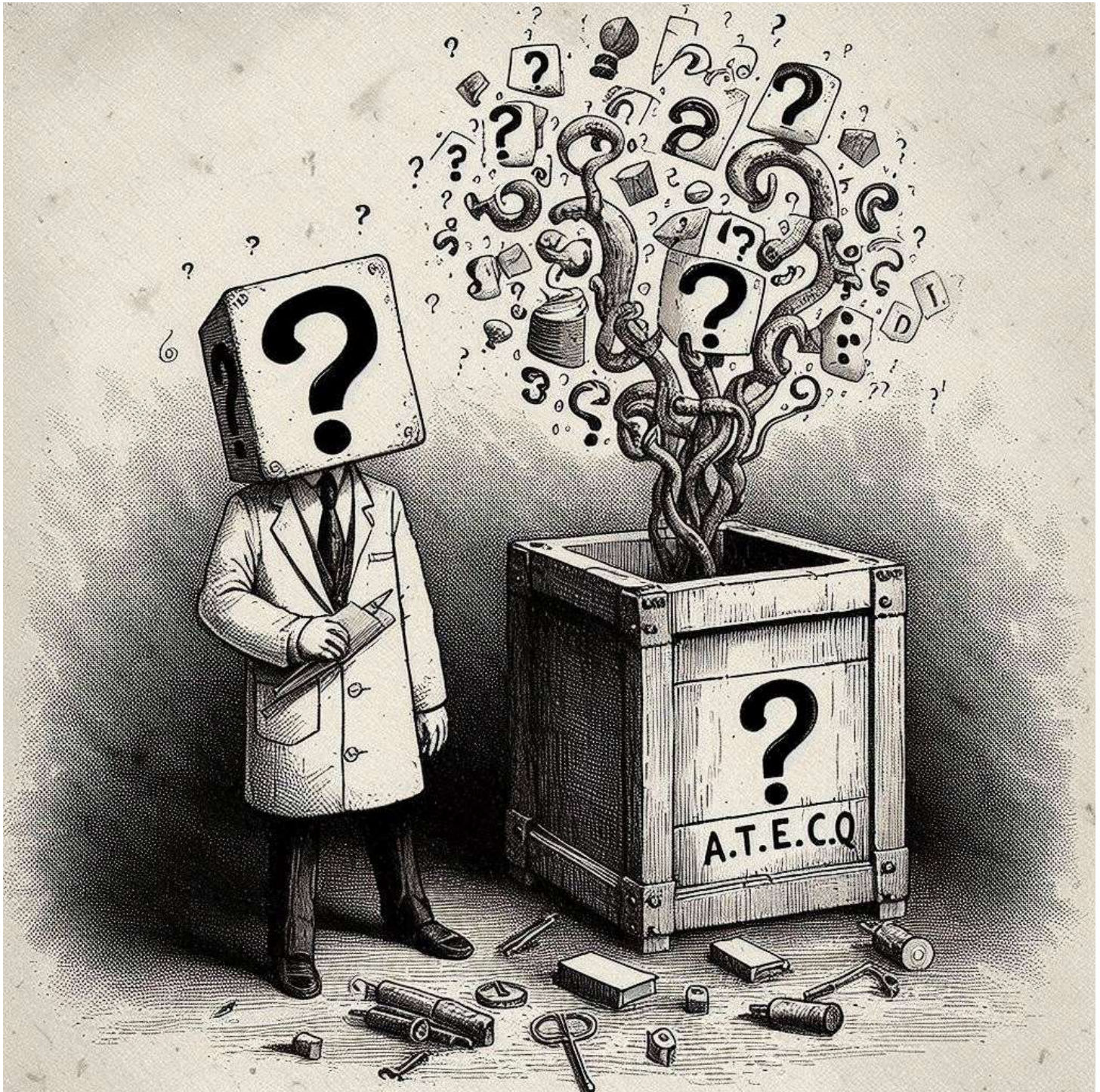
جهت دریافت [فایل pdf](#) توضیحات ترخیص کالا اینجا کلیک نمایید.

نکات طلایی

- برای کالاهای چینی، معمولاً شهید رجایی به صرفه‌تر است.
- در مورد دارو و تجهیزات پزشکی، همیشه گمرک امام خمینی (ره) را انتخاب کنید.
- برای خودرو، بین بوشهر و شهید رجایی مقایسه هزینه انجام دهید.
- کالاهای اروپایی از طریق بازرگان، سریع‌تر و با آسیب کمتر می‌رسند.

اصطلاحات کلیدی

- **اظهارنامه گمرکی:** سندی که در آن مشخصات کالا اعلام می‌شود.
- **HS Code:** سیستم هماهنگ شده برای طبقه‌بندی کالاها.
- **بارنامه (B/L):** سند مالکیت کالا در حمل دریایی.
- **ایرویل (AWB):** معادل بارنامه در حمل هوایی.
- **انبار گمرکی:** محل نگهداری کالا تحت نظارت گمرک.

1. ترخیص کالا به چه معناست؟

ترخیص کالا به مجموعه‌ای از مراحل و فرآیندهایی گفته می‌شود که برای آزادسازی کالاها از **گمرک** انجام می‌گیرد. در این فرآیند، صاحب کالا یا نماینده قانونی او، پس از تهیه و آماده‌سازی اسناد مورد نیاز برای ارائه به

گمرک، مشخصات کالاهایی که برای واردات یا صادرات به انبار تحت نظارت گمرک ارسال کرده است را به گمرک اعلام می‌کند. این اعلام می‌تواند به صورت الکترونیکی یا فیزیکی انجام شود. سپس، صاحب کالا یا نماینده قانونی او باید در اظهار خود هزینه‌هایی نظیر "سود بازرگانی، حقوق گمرکی، مالیات بر ارزش افزوده و سایر هزینه‌های مربوطه" را محاسبه کند.

نقش گمرک :

گمرک نه تنها وظیفه جمع‌آوری عوارض را دارد، بلکه مسئول اجرای سیاست‌های تجاری، حفاظت از مرزها، مبارزه با قاچاق و تضمین استانداردهای ایمنی و بهداشتی کالاهاست.

محاسبات اظهارنامه برای ترخیص کالا از گمرک باید :

محاسبات اظهارنامه برای ترخیص کالا از گمرک باید با توجه به ارزش خرید کالا، ماخذ تعرفه گمرکی، قوانین و مقررات موجود، و تسهیلات ارائه شده توسط دولت به واردکنندگان و صادرکنندگان کالا انجام شود. هرگونه اشتباه و خطا در این مرحله می‌تواند منجر به جریمه‌ها و هزینه‌های اضافی برای صاحب کالاها شود.

در بیشتر کشورهای دنیا، کارگزاران گمرک و حق‌العمل‌کاران گمرک به عنوان متخصصان این صنعت وظیفه ترخیص کالا را بر عهده دارند. واردکنندگان، صادرکنندگان، تولیدکنندگان و تجار مستقل معمولاً کارفرمایان این کارگزاران گمرکی هستند. کشور عزیزمان ایران هم از این قاعده مستثنی نبوده و نیست.

خلاصه توضیحات مرحله اول :

متن بالا درباره معنای "ترخیص کالا" است. این عبارت به تمام مراحل و فرآیندهایی اشاره دارد که برای آزادسازی کالاها از گمرک انجام می‌شود. به طور کلی، صاحب کالا یا نماینده‌اش پس از آماده‌سازی اسناد لازم، مشخصات کالاها را به گمرک ارائه می‌دهند و هزینه‌های مرتبط مانند سود بازرگانی، حقوق گمرکی، مالیات بر ارزش افزوده و سایر هزینه‌های مرتبط را محاسبه می‌کنند. کارگزاران گمرکی و حق‌العمل‌کاران به عنوان متخصصان این حوزه به انجام این فرآیند کمک می‌کنند.

2 . آتکو و امور خروج کالا از گمرک

آتکو با سالها تجربه و تخصص در امور گمرکی، طیف کاملی از خدمات را به شما ارائه می‌دهد :

انجام کلیه تشریفات گمرکی: ترخیص کالاهای صادراتی و وارداتی از تمامی گمرکات کشور با سرعت و دقت بالا

مشاوره تخصصی: ارائه راهکارهای جامع و بهینه برای کاهش هزینه‌ها و انتخاب بهترین مسیر گمرکی

اخذ مجوزات: ثبت سفارش، رویه‌های بانکی و غیربانکی، صادرات و واردات بدون انتقال ارز

محاسبه دقیق هزینه‌ها: تعیین تعرفه و ارزش گمرکی کالا و ارائه پیش‌فاکتور نهایی

معافیت‌ها و تسهیلات: اخذ معافیت حقوق ورودی و تسهیلات ماده 121 برای تولیدکنندگان

ضمانت‌نامه گمرکی: ارائه ضمانت‌نامه به جای پرداخت نقدی حقوق ورودی

پیگیری امور بانکی: تخصیص ارز از بانک مرکزی، حواله ارز و گشایش اعتبار اسنادی

دفاع از حقوق شما: شرکت در کمیسیون‌های حل اختلاف گمرکی

ترخیص سریع: ترخیص کالاهای فاسدشدنی و یخچالی به صورت حمل یکسره

صدور گواهی‌ها: اخذ گواهی بازرسی کالا (COI) – (IC) و تأیید استاندارد

بیمه کالا: ارائه بیمه برای کلیه کالاهای وارداتی و صادراتی

ارائه مدارک: ارائه کلیه مدارک و رسیدهای پرداختی و صدور فاکتور رسمی مورد تأیید سازمان امور مالیاتی

خدمات تکمیلی: ترخیص کالای نمایشگاهی، ترخیص پته گمرکی و ...

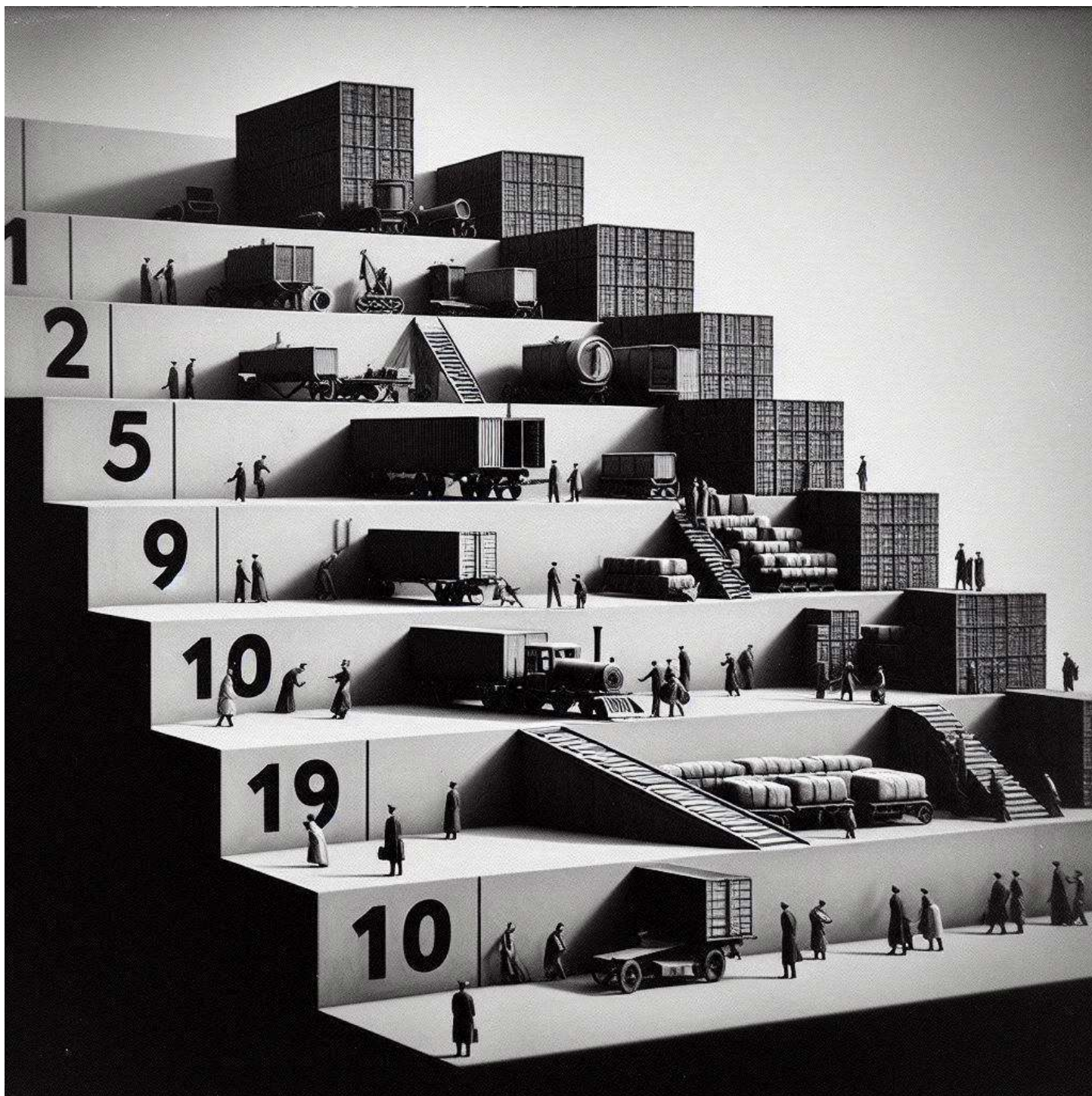
با اتکو ، تجارتی بی‌دغدغه را تجربه کنید.

برای کسب اطلاعات بیشتر و با این شماره ها در ارتباط باشید :

[02144475501](tel:02144475501)

[02144409222](tel:02144409222)

[09354310073](tel:09354310073)

خلاصه ای از مراحل ترخیص :

بسیار خوب، قبل از ارائه دقیق و کامل مراحل گمرک برای داشتن یک خلاصه از مراحل ترخیص کالا از گمرک ، مراحل ترخیص را خلاصه ارشماره گذاری می کنم و برای هر مرحله هم خلاصه توضیحات و هم آمار و اطلاعات مهمی از ترخیص ارائه می دهم:

1 . تکمیل اظهارنامه گمرکی

اولین و اساسی‌ترین گام در فرآیند ترخیص، تکمیل اظهارنامه گمرکی است. این سند حاوی اطلاعات کاملی از جمله نوع کالا، کد تعرفه، ارزش، وزن، مبدأ و مقصد است.

2 . ارائه مدارک لازم

پس از اظهارنامه، باید تمامی مدارک از جمله بارنامه، فاکتور، گواهی مبدأ و مجوزها ارائه شود. در سال 1402، بیش از 15 درصد از تأخیرهای ترخیص گمرک ایران به دلیل نقص در مدارک بوده است.

3 . بازرسی فیزیکی یا مستندی کالا

کارشناسان گمرک نسبت به بازرسی فیزیکی (باز کردن کانتینرها) یا بازرسی مستندی (بررسی اسناد) اقدام می‌کنند.

4 . محاسبه حقوق و عوارض گمرکی

پس از تأیید کالا، حقوق ورودی/صادراتی، مالیات بر ارزش افزوده، عوارض و جرایم احتمالی محاسبه می‌شوند. در سال 1403، میانگین کل حقوق و عوارض گمرکی واردات به ایران حدود 20 درصد ارزش کالا بود.

5 . پرداخت حقوق و ترخیص نهایی

پس از محاسبه، کلیه حقوق و عوارض باید توسط واردکننده پرداخت شود (نقدی، اینترنتی یا تضامین بانکی). پس از پرداخت، گمرک پروانه ترخیص را صادر می‌کند.

3 . مراحل اصلی ترخیص کالا از گمرک (10 مرحله می باشد)

مسیر ترخیص کالای شما از گمرک به شرح زیر می باشد که **تک تک مراحل جامع ترین حالت** ممکن توضیح داده می شود

مرحله اول : رسیدن کالا به اماکن گمرکی و دریافت قبض انبار گمرکی

مرحله دوم : تهیه و آماده سازی اسناد

مرحله سوم : اظهار از طریق سامانه EPL

مرحله چهارم : دریافت کوتاژ اظهارنامه و تعیین مسیر اظهارنامه

مرحله پنجم : کنترل و ارزیابی کالا

مرحله ششم : گرفتن مجوزهای ضروری مثل استانداردو آزمایشگاه و غیره

مرحله هفتم : کارشناسی (بررسی تعرفه و ارزش اظهارنامه)

مرحله هشتم : صندوق و پرداخت حقوق و عوارض گمرکی

مرحله نهم : بارگیری و تحویل کالا از انبار گمرک

مرحله آخر : خروج کالا

4 . تشریح 10 مراحل اصلی ترخیص کالا از گمرک

در ادامه 10 مرحله ای که در بالا نام برده شد را بصورت کامل از **مرحله اول** **مرحله آخر** به طور کامل و مرحله به مرحله توضیح داده ایم.

مرحله اول : ورود کالا به محوطه گمرکی و اخذ قبض انبار

در نخستین مرحله از فرآیند ترخیص کالا، باید کالا وارد محوطه گمرکی تحت نظارت گمرک شود و قبض انبار دریافت گردد. این قبض شامل اطلاعاتی مانند وزن محموله، تعداد بسته‌ها، تاریخ ورود کالا و موارد دیگر است.

مرحله دوم : تهیه و آماده‌سازی مدارک

در این مرحله، تمامی اسناد و مدارک لازم برای اظهار گمرکی باید تهیه شوند. در صورت نیاز، پیش از اظهار به گمرک مربوطه، این اسناد به بانک عامل ارسال می‌شوند تا بررسی و تأیید شوند. در ادامه لیستی از مدارک مورد نیاز برای ترخیص کالاهای وارداتی و صادراتی آورده شده است.

نقص در مدارک یکی از **دلایل اصلی تأخیر در فرآیند ترخیص** است. بر اساس آمار گمرک ایران، در **سال 1402 بیش از 15 درصد** از تأخیرهای ترخیص به دلیل مشکل در مدارک بوده است. بنابراین تهیه و تکمیل صحیح مدارک از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

اسناد مورد نیاز جهت واردات قطعی

1. **بارنامه (Bill of Lading)** - سند حمل و نقل کالا
2. **ترخیصیه (Delivery Order)** - سند تایید تخلیه کالا از کشتی
3. **قبض انبار (Warehouse Receipt)** - سند نشان‌دهنده تحویل کالا به انبار
4. **فاکتور یا سیاهه خرید (Invoice)** - سند مالی خرید کالا
5. **لیست عدلبندی یا پکینگ لیست (Packing List)** - فهرست جزئیات بسته‌بندی کالا
6. **پیش فاکتور یا پروفورما اینویس (Proforma Invoice)** - فاکتور پیش‌نویس خرید کالا
7. **مجوز ثبت سفارش (Order of Registration)** - مجوز ثبت سفارش کالا
8. **گواهی مبدأ (Certificate of Origin)** - سند تایید کشور مبدأ کالا
9. **بیمه نامه (Insurance Policy)** - سند بیمه کالا
10. **گواهی بازرسی** - سند تایید کیفیت و کمیت کالا
11. **اعلامیه تأمین ارز یا نامه برات وصولی** - در صورت نیاز

12. پروانه بهره‌برداری - برای شرکت‌های تولیدی
13. کاتالوگ - در صورت نیاز
14. مجوزهای قانونی مورد نیاز پیش از اظهار (Logical Permission) - مجوزهای قانونی مورد نیاز
15. تصویر کارت بازرگانی آورنده کالا - برای احراز در سامانه کدینگ (فقط برای بار اول)
16. وکالتنامه رسمی به حق‌العملکار گمرک یا نماینده - سند وکالت برای نماینده گمرکی

اسناد مورد نیاز جهت صادرات قطعی

1. قبض انبار (Warehouse Receipt) - سند تحویل کالا به انبار
2. فاکتور یا اینویس (Invoice) - سند مالی فروش کالا
3. لیست عدلبندی یا پکینگ لیست (Packing List) - فهرست جزئیات بسته‌بندی کالا
4. پروانه بهره‌برداری - در صورت نیاز برای شرکت‌های تولیدی
5. کاتالوگ، بروشور یا آنالیز کالا - در صورت نیاز
6. مجوزهای قانونی پیش از اظهار (Logical Permission) - شامل گواهی‌های بهداشت، استاندارد، قرنطینه نباتی و سایر مجوزهای مورد نیاز
7. گواهی استاندارد
8. تصویر کارت بازرگانی صادرکننده کالا - برای احراز در سامانه کدینگ، فقط برای بار اول
9. وکالتنامه رسمی به حق‌العملکار گمرک یا نماینده - سند وکالت برای نماینده امور گمرکی

توضیحات تکمیلی :

- **بارنامه چیست؟** بارنامه سندی است که شامل اطلاعاتی مانند علامتها و تعداد کالاها، تعداد کانتینرها، توضیحات مربوط به کالاها، وزن ناخالص کالا و موارد دیگر می‌شود.
- **ترخیصیه چیست؟** ترخیصیه به معنای دستور یا اجازه تحویل کالا به گیرنده است.
- **قبض انبار چیست؟** قبض انبار یکی از مهم‌ترین اسناد مربوط به مالکیت کالا در گمرک است. این سند نشان‌دهنده دریافت کالایی با مشخصات معین توسط انباردار در تاریخ مشخصی است.

- **فاکتور یا سیاهه خرید چیست؟** این سند برای تشریفات گمرکی استفاده می‌شود و شامل جزئیات خرید کالا است.
- **لیست عدلبندی چیست؟** این لیست شامل اطلاعات کامل و شرح محموله است.
- **پیش فاکتور یا پروفورما اینویس چیست؟** پیش فاکتور سندی است که شامل نام و آدرس فروشنده و خریدار، نوع، مقدار و تعداد کالا، قیمت واحد و کل کالا، شرایط پرداخت، زمان تحویل، مدت اعتبار پیش فاکتور و مبدأ کالا است.
- **مجوز ثبت سفارش چیست؟** این مجوز توسط سازمان توسعه تجارت ایران صادر شده و شامل شماره و تاریخ مجوز، شماره و تاریخ پیش فاکتور و نام متقاضی است.
- **گواهی مبدأ چیست؟** این گواهی بین‌المللی توسط اتاق بازرگانی بین‌الملل صادر می‌شود و محل تولید یا ساخت کالا را نشان می‌دهد

توضیحات تکمیلی : (ادامه)

- **گواهی بازرسی چیست؟** این گواهی تأیید می‌کند که کالاها در شرایط مناسب نگهداری شده و مشخصات و ویژگی‌های مورد نیاز را دارند و حجم اعلام شده کالاها هنگام خروج از بندر صحیح است.
- **پروانه بهره‌برداری چیست؟** این پروانه از سوی وزارت صنایع و معادن صادر شده و تا زمانی که واحد صنعتی مورد نظر فعالیت دارد، معتبر است.
- **کاتالوگ چیست؟** کاتالوگ دفترچه‌ای است که شامل تمامی اطلاعات مربوط به محصول است و به مشتری کمک می‌کند تا با نحوه استفاده از محصول آشنا شود.
- **مجوزهای قانونی مورد نیاز پیش از اظهار چیست؟** این مجوزها شامل گواهی بهداشت، استاندارد، قرنطینه نباتی و سایر مجوزهای ضروری است.
- **گواهی استاندارد چیست؟** این گواهی پس از بررسی و ممیزی شرکت‌ها و محصولات آنها توسط سازمان استاندارد صادر می‌شود و نشان‌دهنده رعایت اصول استاندارد توسط شرکت است.
- **وکالتنامه رسمی به حق عملکرد گمرک یا نماینده چیست؟** شرکت‌ها می‌توانند نمایندگان خود را که دارای وکالتنامه رسمی هستند، برای ترخیص کالا به گمرک معرفی کنند.

مرحله سوم : اظهار از طریق سامانه EPL

در این مرحله، صاحب کالا یا نماینده قانونی وی باید اطلاعات کالا را به صورت الکترونیکی در سامانه EPL ثبت کند. سامانه EPL ابزاری است که به شما امکان می‌دهد واردات، صادرات و ترانزیت کالا را به صورت آنلاین انجام دهید. برای دسترسی به این سامانه، می‌توانید به آدرس <https://epl.irica.ir> مراجعه کنید.

چه اطلاعاتی در سامانه EPL ثبت می‌شود؟

در این مرحله، اطلاعات زیادی از سامانه‌های دیگر به سامانه EPL منتقل می‌شود. این اطلاعات شامل موارد زیر است:

ارزش کالا: قیمت کلی کالاهایی که وارد یا صادر می‌شود

تعداد دقیق کالا: تعداد واحدهای کالا

تعرفه‌های گمرکی و محاسبات اظهارنامه: هزینه‌های مربوط به گمرک و محاسبات مورد نیاز برای تکمیل اظهارنامه

اظهار کننده باید این اطلاعات را در سامانه وارد کند

اظهارنامه گمرکی چیست؟

اظهارنامه گمرکی یک سند است که باید به گمرک تحویل داده شود. این سند شامل تمامی اطلاعات مربوط به کالا و واردات یا صادرات آن است. طبق دستورالعمل‌های موجود در سایت رسمی اداره گمرک جمهوری اسلامی ایران، اظهارنامه گمرکی باید به گمرک تحویل داده شود و تمامی اطلاعات مرتبط باید در آن وارد شود.

EPL چیست؟

EPL مخفف "Electronic Packing List" است که به معنی پنجره واحد تجاری فرامرزی است. این سامانه از سال ۱۳۹۲ راه‌اندازی شده و به عنوان پل ارتباطی بین ارباب رجوع و گمرک عمل می‌کند.

نحوه استفاده از سامانه EPL:

برای استفاده از این سامانه، ابتدا باید به واحد IT گمرک مراجعه کنید و درخواست رمز عبور و پسورد کنید. این رمز به عنوان کد شناسایی شما در گمرک عمل می‌کند. سامانه EPL امکان پرینت پیش اظهار را نیز فراهم می‌کند، بنابراین اگر به ورود مستقیم و آنلاین اطلاعات عادت ندارید، می‌توانید ابتدا شکل کلی اظهارنامه را پرینت گرفته و تمامی قسمت‌های مربوطه را پر کنید و سپس اطلاعات را به سیستم وارد کنید.

مراحل استفاده از سامانه EPL:

اظهار الکترونیکی واردات: وارد کردن اطلاعات کالاهایی که قصد وارد کردن آن‌ها به کشور را دارید

اظهار الکترونیکی ترانزیت: وارد کردن اطلاعات کالاهایی که از طریق کشور عبور می‌کنند

اعطای وکالت به حق‌العمل کار گمرک: امکان اعطای وکالت به نماینده برای انجام کارهای گمرکی

دسترسی به گزارشات اظهارنامه‌های قبلی: مشاهده گزارشات و سوابق اظهارنامه‌های قبلی

نکته مهم در نوشتن فرم اظهارنامه :

تکمیل صحیح فرم اظهارنامه بسیار مهم است و هرگونه اشتباه می‌تواند منجر به خسارت‌های مالی و غیرمالی شود. در صورت بروز هرگونه مشکل، می‌توانید با پشتیبانی سامانه به شماره‌های زیر تماس بگیرید.

[02144475501](tel:02144475501)

[02144409222](tel:02144409222)

[09354310073](tel:09354310073)

مثال مهم :

یکی از اطلاعات مهم : موجود در اظهارنامه، مبلغ حقوق ورودی است که توسط صاحب کالا پرداخت می‌شود و در مرحله تکمیل اظهارنامه محاسبه می‌گردد.

چه کسی می‌تواند اظهارنامه گمرکی را تنظیم کند؟

مالک کالا می‌تواند اظهارنامه گمرکی را شخصاً یا از طریق نماینده قانونی خود تنظیم کند. اظهار کننده باید اسناد را نهایی کرده و فرم پیش نویس اظهارنامه را با استفاده از آنها تکمیل نماید.

خلاصه ای از توضیحات مرحله سوم : اظهار از طریق سامانه EPL

در مرحله سوم ، صاحب کالا یا نماینده‌اش اطلاعات کالا را به صورت الکترونیکی در سامانه EPL ثبت می‌کند. این سامانه به وارد کردن اطلاعات واردات، صادرات و ترانزیت کالا به صورت آنلاین کمک می‌کند. این کار برای سرعت بخشیدن به فرآیند گمرکی و کاهش مدت زمان انجام امور گمرکی انجام می‌شود.

مرحله چهارم : دریافت کوتاژ اظهارنامه و تعیین مسیر اظهارنامه

در این مرحله، پس از تأیید نهایی اظهارنامه توسط اظهارکننده، شماره ثبت اظهارنامه یا همان شماره کوتاژ صادر می‌شود. شماره کوتاژ به منزله شناسنامه اظهارنامه است و با تخصیص این شماره، فرایند ترخیص کالا به صورت رسمی آغاز می‌شود.

تعیین مسیر اظهارنامه

بلافاصله پس از تخصیص شماره کوتاژ، اظهارنامه به صورت خودکار به یکی از سه مسیر زیر هدایت می‌شود:

مسیر سبز: که سریع‌ترین مسیر برای ترخیص کالا است و شامل بررسی‌های کم و ساده‌تری می‌شود.

مسیر زرد: که نیاز به بررسی‌های بیشتر دارد و ممکن است اسناد بیشتری درخواست شود.

مسیر قرمز: که شامل بازرسی دقیق و فیزیکی کالاها می‌شود.

انتخاب مسیر اظهارنامه به 2 روش انجام می‌شود :

1. به صورت تصادفی: که به طور تصادفی یک مسیر برای اظهارنامه انتخاب می‌شود.
2. بر اساس سیستم مدیریت ریسک: که از یک سیستم هوشمند استفاده می‌کند و براساس مجموعه‌ای از مولفه‌ها مسیر را تعیین می‌کند.

مولفه‌های مؤثر در انتخاب مسیر

نوع کالا: برخی از کالاها نیاز به بررسی دقیق‌تری دارند.

کشور سازنده: کشور سازنده کالا می‌تواند تأثیر زیادی بر روی مسیر انتخابی داشته باشد.

وزن کالا: وزن کالا یکی از فاکتورهای مهم در تعیین مسیر است.

تعرفه کالا: تعرفه گمرکی کالا می‌تواند بر روی مسیر تأثیر بگذارد.

اعتبار صاحب کالا: اعتبار تجاری و پیشینه صاحب کالا نیز مورد بررسی قرار می‌گیرد.

سایر عوامل: عوامل دیگری نیز ممکن است در انتخاب مسیر تأثیرگذار باشند.

با توجه به این توضیحات، می‌توان گفت که سیستم مدیریت ریسک با در نظر گرفتن مجموعه‌ای از معیارها، به منظور کاهش خطا و تسریع در فرایند ترخیص، بهترین مسیر را برای هر اظهارنامه تعیین می‌کند.

مرحله پنجم : کنترل و ارزیابی کالا

در ادامه فرآیند ترخیص کالا، بسته به مسیری که تعیین شده است، اقدامات زیر انجام خواهد شد:

مسیر سبز

در این مسیر، اظهارنامه مستقیماً به مرحله صندوق ارسال می‌شود. در صورتی که نیاز به مجوزهای خاص نباشد و حقوق و عوارض گمرکی پرداخت شود، می‌توان مستقیماً به مرحله هشتم یعنی صدور مجوز بارگیری مراجعه کرد.

مسیر زرد

در مسیر زرد، بر اساس تشخیص کارشناس مجازی، ممکن است کالا نیاز به ارزیابی داشته باشد. در این صورت، بسته‌ها باید در حضور ارزیاب گمرک باز شوند و از نظر تعداد، مشخصات و سایر جزئیات بررسی و با اسناد مطابقت داده شوند. همچنین، در برخی موارد، کارشناس می‌تواند با توجه به سوابق و مستندات کافی، اظهارنامه را تایید و به مرحله صندوق ارسال کند.

مسیر قرمز

برای محموله‌هایی که در مسیر قرمز قرار می‌گیرند، ابتدا ارزیاب تعیین می‌شود و در اولین مرحله باید کنترل و ارزیابی کالا انجام شود. در این فرآیند، بسته کالا باز می‌شود و توسط ارزیاب گمرک بررسی و با اسناد مطابقت داده می‌شود.

مرحله ششم : گرفتن مجوزهای ضروری مثل استاندارد و آزمایشگاه و غیره

در مرحله ششم فرآیند ترخیص کالا، باید مجوزهای ضروری برای کالا اخذ شود. این مجوزها بر اساس تعرفه اظهاری به صورت سیستمی یا بر اساس نظر ارزیاب و کارشناس مربوطه تعیین می‌شوند.

مجوزهای مورد نیاز شامل مجوزهایی مانند تجهیزات پزشکی، بهداشت، قرنطینه، مخابرات، استاندارد، جهاد کشاورزی، انرژی اتمی، راهداری، مالیات و ... می‌باشند.

مرحله هفتم : کارشناسی (بررسی تعرفه و ارزش اظهارنامه)

در این مرحله، کارشناس (مجاری) با بررسی اطلاعات اظهارنامه، ارزیابی کالا و تطابق آن با اسناد اظهارنامه، محموله را از نظر ارزش، تعرفه و مطابقت با قوانین و مقررات مورد بررسی قرار می‌دهد.

در صورت بروز اختلاف، اظهارنامه را به رییس سرویس ارزیابی ارجاع می‌دهد و مورد اختلاف را گزارش می‌نماید تا بررسی و اعلام نظر نهایی انجام شود.

اگر اطلاعات اظهارنامه توسط کارشناس پذیرفته شود، اظهارنامه را تأیید کرده و به مرحله بعدی (صندوق) ارسال می‌کند.

مرحله هشتم : صندوق و پرداخت حقوق و عوارض گمرکی

در این مرحله، پس از بررسی اظهارنامه و تعیین مبلغ پرداختی بابت حقوق و عوارض از سوی گمرک، صاحب کالا یا نماینده قانونی او مبلغ حقوق و عوارض متعلقه را از طریق درگاه پرداخت آنلاین یا از طریق فیش نقدی در بانک به حساب گمرک واریز می‌کند.

پس از پرداخت وجه متعلقه، صاحب کالا یا نماینده قانونی او می‌تواند در مرحله بعد مقدمات خروج کالا را آغاز کند.

مرحله نهم : بارگیری و تحویل کالا از انبار گمرک

پس از اتمام تشریفات گمرکی و پرداخت در مرحله صندوق، اظهارنامه در وضعیت صدور مجوز بارگیری قرار می‌گیرد. در صورت تایید تمام مجوزها و اطلاعات منشا ارز برای اظهارنامه‌های بانکی، گمرک با درخواست اظهارکننده، مجوز بارگیری را صادر می‌کند.

پس از تسویه حساب انبارداری، انباردار مربوطه محموله را به صاحب کالا یا نماینده قانونی مندرج در اظهارنامه تحویل می‌دهد. کالا از انبار گمرک بارگیری و به درب خروج گمرک مربوطه هدایت می‌شود.

مبلغ انبارداری در گمرکات مختلف و با توجه به شرایط انبارهای گمرکی و شرایط نگهداری کالاها متفاوت است و هزینه‌هایی نظیر تخلیه، بارگیری، بیمه، هزینه‌های پالتیزه کردن و غیره نیز به آن افزوده می‌شود.

مرحله آخر (مرحله 10) : خروج کالا

در مرحله آخر از مراحل ترخیص، پس از تحویل کالا از انبار، کنترل نهایی روی کالا در درب خروج گمرک صورت می‌گیرد. با تایید ارزیاب و کارشناس درب خروج، مراحل ترخیص این کالا از گمرک به پایان می‌رسد و خروج کالا از گمرک بلامانع می‌باشد.

تا اینجا مراحل زیر را توضیح دادیم :

1 . ترخیص کالا به چه معناست؟

2 . آتکو و امور خروج کالا از گمرک

3 . مراحل ترخیص کالا از گمرک (10 مرحله می باشد)

4 . تشریح 10 مراحل اصلی ترخیص کالا از گمرک

در ادامه هزینه خروج کالا از گمرک را در زیر خواهیم گفت

5 . هزینه خروج کالا از گمرک

هزینه خروج کالا از گمرک شامل تمام مبالغی است که در طول فرآیند ترخیص کالا از گمرک باید پرداخت کنید. این هزینه‌ها شامل باربری، تخلیه، تعیین تعرفه، هزینه‌های آزمایشگاه، انبارداری، هزینه‌های کارشناسی و غیره می‌شود. این هزینه‌ها مستقل از حقوق ورودی دریافت می‌شوند و در قانون به عنوان "سایر هزینه‌های گمرکی" ذکر شده است.

هزینه‌های مرتبط:

1. باربری

2. تخلیه

3. تعیین تعرفه

4. هزینه‌های آزمایشگاه

5. انبارداری

6. هزینه‌های کارشناسی و غیره

هزینه‌های حمل و نقل:

اگر کالا با وسیله حمل غیر ایرانی حمل شود، ده درصد از مبلغ کرایه حمل کالا به عنوان عوارض راهداری در گمرک دریافت می‌شود. اما اگر از وسایل حمل ایرانی استفاده شود (مانند کشتی، کامیون، هواپیما یا قطار)، از پرداخت این عوارض معاف هستید.

اگر کالای شما با وسیله نقلیه غیر ایرانی حمل گردد:

در صورتی که کالا با استفاده از وسایل حمل و نقل غیرایرانی حمل شود، **10%** از مبلغ کرایه حمل به عنوان عوارض راهداری در گمرک دریافت می‌شود.

اگر از وسایل حمل و نقل ایرانی مانند کشتی، کامیون، هواپیما یا قطار استفاده شود، از پرداخت این **10%** معاف هستید.

برای کالاهایی که مشمول استاندارد هستند، هشت در هزار ارزش کالا به عنوان **هزینه آزمون** توسط نماینده استاندارد در گمرک دریافت می‌شود.

مبلغ حقوق ورودی:

شامل **4%** حقوق گمرکی، سود بازرگانی و سایر عوارض قانونی واردات کالا است.

از جمله این عوارض:

- **1%** هزینه هلال احمر یا **4%** عوارض محصولات فرهنگی
- پسماند ها
- عوارضی همچون دخانیات و سیگار و غیره

هزینه‌های آزمون:

برای کالاهای مشمول استاندارد **8 در 1000** ، هزینه آزمون توسط نماینده استاندارد مستقر در گمرک دریافت می‌شود.

مبلغ حقوق ورودی:

این مبلغ از مجموع **4%** حقوق گمرکی به اضافه سود بازرگانی و سایر عوارضی که به واردات قانونی کالا تعلق می‌گیرد تشکیل شده و از جمله این عوارض می‌توان به هزینه‌های هلال احمر یا عوارض محصولات فرهنگی،

پسماند، عوارض سیگار و غیره اشاره کرد.

دریافت اطلاعات بیشتر:

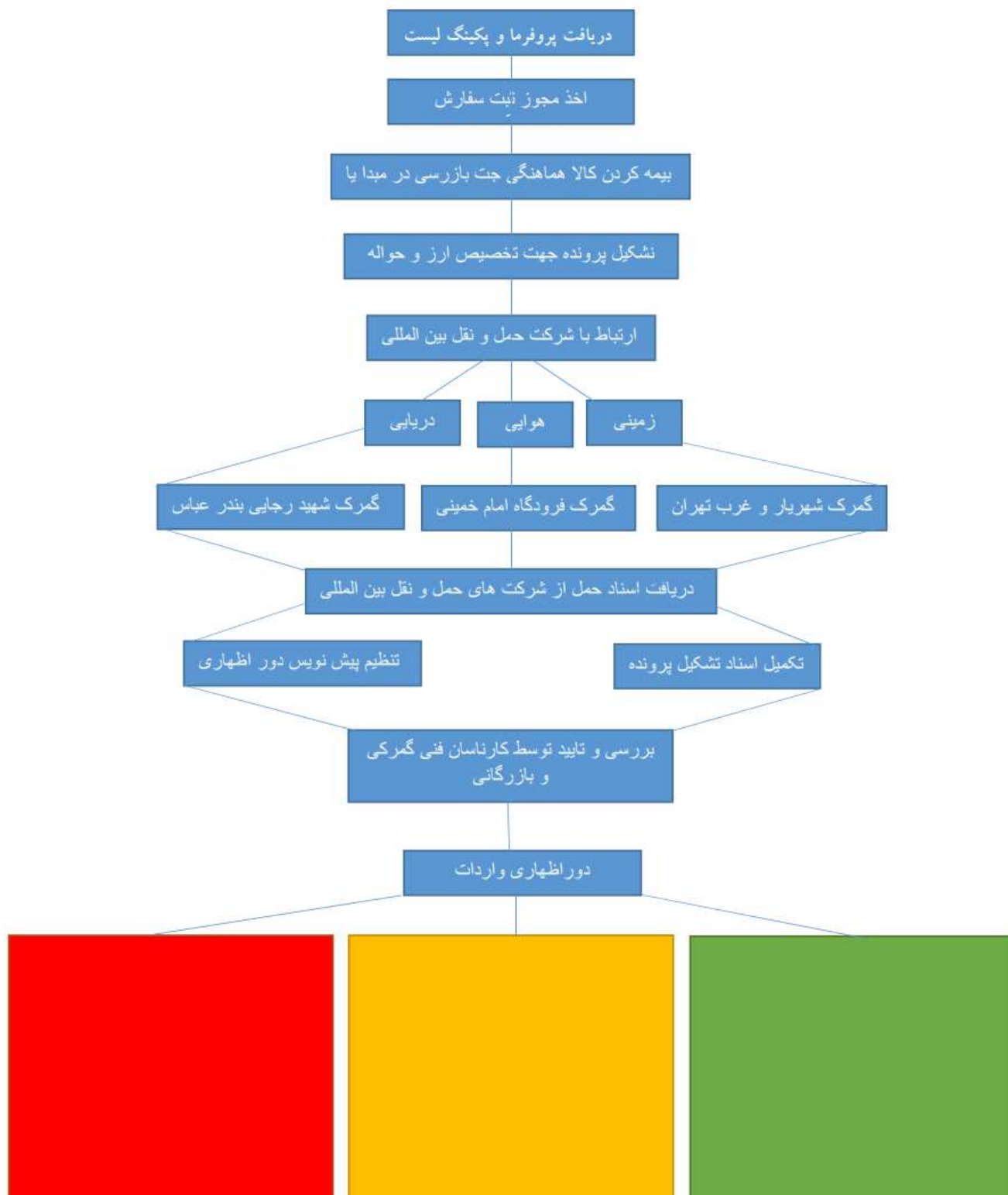
برای کسب اطلاعات بیشتر درباره هزینه‌های گمرکی، می‌توانید با یکی از کارشناسان زیر تماس بگیرید.

[**02144475501**](tel:02144475501)

[**02144409222**](tel:02144409222)

[**09354310073**](tel:09354310073)

چارت مراحل خروج کالا از گمرک

6. مدت زمان توقف کالا در گمرک

مدت زمان مجاز برای نگهداری کالا در اماکن گمرکی از تاریخ تحویل آن به مدت ۳ ماه است.

این مدت زمان با ارائه درخواست کتبی از سوی صاحب کالا و با تشخیص گمرک، در صورت وجود دلایل موجه، تا ۲ ماه دیگر قابل تمدید است.

اگر در این بازه زمانی اقدامات لازم برای انجام تشریفات گمرکی انجام نشود، کالا تحت قوانین متروکه قرار می‌گیرد. همچنین، اگر برای کالایی سند ترخیص صادر شود و ظرف یک ماه از انبار گمرک خارج نشود، این کالا نیز شامل مقررات کالای متروکه خواهد شد.

7. هزینه ترخیص کالا از گمرک

کالاهای تجاری که وارد گمرک می‌شوند، باید مراحل تشریفات گمرکی را طی کنند. در طی این فرآیند، هزینه‌هایی به کالاها تعلق می‌گیرد که باید پرداخت شوند.

این هزینه‌ها به شرایط و عوامل مختلفی بستگی دارد. در ادامه، عوامل تأثیرگذار بر هزینه‌های ترخیص کالا از گمرک را بررسی می‌کنیم:

- **نوع کالا:** برای کالاهای وارداتی و برخی از کالاهای صادراتی، تعرفه‌های گمرکی براساس نوع کالا تعیین می‌شود و حقوق و عوارض گمرکی اخذ می‌گردد.
- **ارزش کالا:** ارزش کالا تأثیر مستقیم بر هزینه‌های گمرکی و حقوق و عوارض دارد. هرچه ارزش کالا بیشتر باشد، هزینه‌های بیشتری باید پرداخت شود.
- **حجم کالا:** با افزایش حجم کالا، هزینه‌های انبارداری و حمل‌ونقل نیز افزایش می‌یابد.
- **روش حمل:** روش ارسال کالا نقش مهمی در تعیین هزینه‌ها دارد. برای مثال، حمل دریایی هزینه کمتری نسبت به حمل هوایی دارد. اگر زمان رسیدن کالا اهمیت زیادی نداشته باشد، می‌توان با انتخاب روش حمل دریایی یا زمینی، هزینه‌ها را کاهش داد.
- **زمان ترخیص:** انتخاب زمان مناسب برای ترخیص نیز اهمیت دارد. برخی از قوانین واردات و صادرات برای کالاهای خاصی فصلی هستند و فقط در بازه‌های زمانی مشخصی اعمال می‌شوند.

8. اسناد و مدارک لازم برای ترخیص کالا

در طول یک قرن فعالیت، بارها شاهد بوده‌ایم که کالاها به دلیل نقص در اسناد، هفته‌ها در گمرک معطل مانده‌اند. فهرست زیر را به دقت رعایت کنید:

1. اسناد پایه

- **پروفورما اینویس:** پیش‌فاکتور با جزئیات دقیق کالا.
- **اصل بارنامه (B/L یا AWB):** باید "به نام" واردکننده باشد.

- **گواهی مبدأ:** تأیید شده توسط اتاق بازرگانی کشور مبدأ.
- **بسته‌بندی لیست (P/L):** با ذکر وزن و ابعاد هر بسته.
- **بیمه‌نامه:** ترجیحاً از شرکت‌های ایرانی.

2. مجوزهای خاص

- **دارو:** مجوز وزارت بهداشت و IRC محصول.
- **غذا و آرایشی:** پروانه بهداشتی و ثبت در TTAC ایران.
- **IT:** مجوز شورای عالی فضای مجازی.
- **شیمیایی:** گواهی عدم انفجار و سلامت محیط زیست.

3. گواهی‌های فنی

- **استاندارد اجباری:** برای اکثر کالاهای مصرفی.
- **گواهی آنالیز (C/A):** برای مواد شیمیایی و غذایی.
- **MSDS:** برگه اطلاعات ایمنی مواد.
- **گواهی سلامت (H/C):** برای مواد غذایی و دارویی.

4. اسناد مالی

- **گواهی ارزش (V/C):** در صورت شک گمرک به ارزش.
- **سوئیفت پرداخت:** از بانک عامل.
- **اعلامیه تأمین ارز:** از سامانه نیما.

نکات حیاتی

- همه اسناد باید به نام یکسان (شرکت یا فرد) باشند.
- کپی برابر اصل مجاز است، اما اصل باید در دسترس باشد.
- برای کالاهای حساس، اسناد را با DHL بفرستید.
- به تطابق کامل جزئیات در همه اسناد دقت کنید.

هزینه‌ها و تعرفه‌های گمرکی

در دنیای ترخیص کالا، غافلگیری مالی می‌تواند مرگبار باشد. من تاجرانی را دیده‌ام که به دلیل عدم محاسبه دقیق هزینه‌ها، کل سرمایه‌شان را از دست داده‌اند. پس با دقت به این بخش توجه کنید:

1. حقوق ورودی

- **حقوق گمرکی:** بین 4% تا 55% ارزش CIF کالا.
 - نکته: برای تشویق تولید داخل، گاهی به 55% هم می‌رسد.
- **سود بازرگانی:** معمولاً بین 10% تا 35%.
 - نکته: هر ساله در کتاب تعرفه گمرکی اعلام می‌شود.

2. مالیات‌ها

- **مالیات بر ارزش افزوده (VAT):** 9% ارزش + حقوق ورودی.
- **عوارض شهرداری:** 1.5% از VAT.
- **مالیات بر عملکرد:**** 25% سود خالص سال‌های قبل.
 - **مالیات علی‌الحساب:** 4% ارزش FOB، قابل تهاتر با مالیات عملکرد.

3. عوارض خاص

- **هلال احمر:** 1% ارزش CIF، در همه گمرکات.
- **ثبت سفارش:** از 100 هزار تا 500 هزار تومان.
- **عوارض راهداری:** برای کالاهای حجیم مثل خودرو.

4. هزینه‌های جانبی

- **انبارداری:** روزانه، بسته به نوع کالا و گمرک.
 - هشدار: در ایام نوروز و رمضان تا 3 برابر می‌شود!
- **هزینه‌های THC:** در گمرکات دریایی، حدود 150 دلار هر کانتینر.
- **بارشماری و ارزیابی:** معمولاً بین 500 تا 2000 تومان هر کیلو.
- **حق الزحمه کارگزار:** 0.5% تا 2% ارزش کالا.

نحوه محاسبه (مثال عملی)

فرض کنید ماشین‌آلات نساجی از ایتالیا وارد می‌کنید:

1. ارزش CIF: 100,000 دلار
2. حقوق گمرکی: 10% = 10,000 دلار
3. سود بازرگانی: 20% = 20,000 دلار
4. جمع حقوق ورودی = 30,000 دلار
5. 9% VAT: از 130,000 = 11,700 دلار
6. عوارض شهرداری: 1.5% از 11,700 = 175 دلار
7. هلال احمر: 1% از 100,000 = 1,000 دلار

جمع کل: حدود 42,875 دلار (تقریباً 43% ارزش اولیه)

استراتژی‌های کاهش هزینه

- **کد تعرفه درست:** گاهی یک رقم تغییر، 20% تفاوت ایجاد می‌کند.
- **ارزش‌گذاری هوشمند:** نه آنقدر پایین که مشکوک شود، نه بالا.
- **خرید CIF:** برای تازه‌کارها، کنترل بیشتر هزینه‌ها.
- **منطقه آزاد:** واردات به چابهار و سپس ترخیص تدریجی.
- **تهاتر:** با صادرکنندگان، برای استفاده از ارز آنها.

به‌روزرسانی‌های مهم

- تعرفه‌ها هر ساله در شهریور اعلام می‌شوند.
- برای کالاهای اساسی، گاهی در طول سال هم تغییر می‌کنند.
- در شرایط تحریم، هزینه‌های غیررسمی را هم در نظر بگیرید.

قوانین و مقررات خاص

در طول یک قرن فعالیت، شاهد تغییرات زیادی در قوانین گمرکی ایران بوده‌ام. از دوران رضاشاه که واردات تقریباً آزاد بود تا امروز که با انبوهی از مقررات روبرو هستیم. آگاهی از این قوانین می‌تواند تفاوت بین موفقیت و شکست باشد.

1. کالاهای ممنوعه

- **کالاهای لوکس:** از سال 1397، برای حفظ ارز،
 - شامل: خودروهای بالای 2500 سی‌سی، لوازم آرایشی گران‌قیمت.
- **کالاهای مشابه داخلی:** لیست ساولانه به‌روز می‌شود.
 - مثال: برخی لوازم خانگی، پوشاک.
- **کالاهای فرهنگی:** نیاز به مجوز ارشاد.
 - شامل: کتاب، فیلم، موسیقی.
- **تجهیزات نظامی و دوگانه:** نیاز به مجوز خاص.

2. استانداردهای اجباری

- تقریباً 85% کالاهای مصرفی.
- استاندارد اروپا (CE) یا آمریکا (UL) کافی نیست.
- گواهی ایران (ISIRI) الزامی است.
- توصیه: قبل از خرید، استعلام از سازمان استاندارد.

3. الزامات بهداشتی

- **مواد غذایی:** گواهی HACCP و ثبت در سامانه TTAC.
- **دارو و تجهیزات پزشکی:** مجوز FDA ایران.
- **لوازم آرایشی:** ثبت در سامانه IRC.
- هشدار: حتی با مجوز، گاهی در قرنطینه می‌مانند.

4. محدودیت‌های زمانی

- **تاریخ تولید:** حداکثر یک سال قبل از ورود.
- **تاریخ انقضا:** حداقل 6 ماه تا 2 سال، بسته به کالا.
- **فصلی بودن:** پوشاک زمستانی فقط از شهریور تا آذر.

5. الزامات برچسب‌گذاری

- برچسب فارسی روی هر واحد کالا.
- شامل: نام، کشور سازنده، تاریخ تولید/انقضا.
- توصیه: در کشور مبدأ انجام دهید، نه در گمرک.

6. سهمیه بندی و محدودیت حجم

- **دارو:** سهمیه سالانه برای هر شرکت.
- **خودرو:** محدودیت واردات برای هر کارت بازرگانی.
- **کالای همراه مسافر:** تا 500\$ معاف از عوارض.

7. مقررات ارزی

- الزام استفاده از ارز نیمایی برای اکثر کالاها.
- ارز متقاضی فقط برای برخی اقلام مجاز است.
- گاهی الزام به گشایش LC به جای حواله.

8. قوانین مبارزه با قاچاق

- **کد رهگیری:** برای همه کالاها از 1402.
- **هولوگرام:** برای کالاهای مشمول طرح شبنم.
- جریمه سنگین برای مغایرت در اظهارنامه.

9. الزامات زیست محیطی

- گواهی عدم آزیست برای لوازم خانگی.
- استاندارد Euro 6 برای خودروها.
- ممنوعیت واردات پلاستیک‌های یک بار مصرف.

به روز بودن حیاتی است

- در کانال تلگرامی گمرک عضو شوید.
- هر شش ماه، کارگاه‌های بازآموزی شرکت کنید.
- با وکیل گمرکی مشورت منظم داشته باشید.

تکنیک‌های پیشرفته ترخیص

بعد از یک قرن فعالیت در حوزه ترخیص کالا، تکنیک‌هایی را توسعه داده‌ام که شاید در هیچ کتاب یا وبیناری نیابید. این روش‌ها حاصل تجربه، آزمون و خطا، و البته گاهی پرداخت هزینه‌های سنگین است.

1. مهندسی اظهارنامه

- **توصیف هوشمندانه:** به جای "ساعت هوشمند"، بنویسید "دستگاه الکترونیکی مچی".
 - نتیجه: کاهش تعرفه از 55% (لوکس) به 4% (IT).
- **تفکیک اجزا:** لپ‌تاپ را در قطعات (صفحه، کیبورد) اظهار کنید.
 - نتیجه: جلوگیری از تعرفه یکپارچه 20%.

2. استفاده از "رویه موردی"

- برای کالاهای جدید که در کتاب تعرفه نیستند.
- مثال: اولین محموله "گوشت مصنوعی" در 1402.
- روش: جلسه با کمیته تخصصی گمرک برای تعیین تعرفه.

3. تکنیک "پیش‌خرید تعرفه"

- قبل از افزایش سالانه تعرفه‌ها، پیش‌فاکتور بگیرید.
- حقوق گمرکی بر اساس تاریخ پیش‌فاکتور محاسبه می‌شود.
- گاهی تا 30% صرفه‌جویی در هزینه.

4. روش "ترخیص اعتباری"

- مخصوص شرکت‌های خوش‌نام با سابقه بالا.
- کالا را بدون پرداخت فوری تحویل می‌گیرید.
- تا 3 ماه فرصت پرداخت دارید.

5. تکنیک "ترخیص تهاتری"

- با صادرکنندگانی که ارز نیاز ندارند، تهاتر کنید.
- مثال: صادرات فرش در ازای واردات ماشین‌آلات نساجی.
- بدون درگیری با نوسانات ارز.

6. استفاده از "رویه سبز"

- مخصوص واردکنندگان بدون تخلف.
- کالا بدون بازرسی فیزیکی ترخیص می‌شود.
- فقط با اسکن و بررسی اسنادی.

7. تکنیک "پیش‌اظهاری الکترونیک"

- قبل از ورود کالا، در سامانه EPL اظهار کنید.
- کالا به محض ورود، وارد مسیر ارزیابی می‌شود.
- حذف زمان انتظار در صف اظهار.

8. روش "ترخیص درصدی"

- بخشی از کالا (مثلاً 30%) را فوراً ترخیص کنید.
- باقی در گمرک می‌ماند تا مراحل تکمیل شود.
- عالی برای کالاهای فصلی یا تولید جاری.

9. استفاده از "انبارهای اختصاصی"

- انبار خود را در گمرک بسازید یا اجاره کنید.
- کالا مستقیماً به انبار شما می‌رود.
- کاهش هزینه جابجایی و آسیب به کالا.

10. تکنیک "ترخیص شبانه"

- مخصوص کالاهای فاسدشدنی یا فوری.
- با هماهنگی قبلی، در ساعات غیراداری.
- هزینه بیشتر، اما ارزش زمانی بالاتر.

نکته: برخی از این تکنیک‌ها نیاز به روابط قوی، سابقه طولانی یا شرایط خاص دارند. اما با صبر و تلاش، شما هم می‌توانید از آنها بهره ببرید.

چالش‌ها و راه‌حل‌ها

در طول صد سال فعالیت‌ها، با چالش‌هایی روبرو شده‌ام که برخی تاجران را به ورشکستگی کشانده است. اما برای هر مشکلی، راه‌حلی وجود دارد.

1. تغییرات مکرر قوانین

- **چالش:** گاهی قوانین شبانه تغییر می‌کنند.
- **تجربه تلخ:** در سال 1378، محموله لوازم آرایشی‌ام با تعرفه 15% خریداری شد، اما هنگام ورود، تعرفه 55% شد!
- **راه‌حل:**
 1. عضویت در اتاق بازرگانی برای دریافت اخبار سریع
 2. داشتن "صندوق اضطراری ارزی" برای چنین مواقعی

2. کمبود ارز در سامانه نیما

- **چالش:** ماه‌ها در انتظار تخصیص ارز.
- **تجربه تلخ:** در سال 1399، کالایم 6 ماه در گمرک ماند و فاسد شد.
- **راه‌حل:**
 1. همکاری با صادرکنندگان برای تهاتر ارزی
 2. داشتن شرکت در کشورهای همسایه برای استفاده از ارز آنها

3. تحریم‌ها

- **چالش:** بسیاری از فروشندگان از کار با ایران می‌ترسند.
- **تجربه تلخ:** در سال 1397، قرارداد 10 میلیون دلاری‌ام با یک شرکت آلمانی لغو شد.
- **راه‌حل:**
 1. کار با شرکت‌های چینی یا روسی که تحریم را دور می‌زنند
 2. تأسیس شرکت در امارات یا ترکیه برای واسطه‌گری

4. بوروکراسی پیچیده

- **چالش:** گاهی تا 20 مجوز برای یک کالا نیاز است.
- **تجربه تلخ:** در سال 1390، برای واردات یک دستگاه پزشکی، 9 ماه درگیر اخذ مجوز بودم.
- **راه حل:**
 1. استخدام وکیل متخصص گمرک و استاندارد
 2. ایجاد "بانک مجوز" برای استفاده مجدد

5. فساد و رانت

- **چالش:** گاهی بدون "رابطه"، کار پیش نمی‌رود.
- **تجربه تلخ:** در دهه 70، مجبور شدم برای ترخیص سریع، مبلغی پرداخت کنم.
- **راه حل:**
 1. همکاری فقط با کارگزاران دارای مجوز رسمی
 2. ثبت همه مراحل در سامانه‌های الکترونیک

6. نوسانات نرخ ارز

- **چالش:** گاهی بین سفارش تا ترخیص، ارز دو برابر می‌شود.
- **تجربه تلخ:** در سال 1397، به دلیل جهش ارز، نتوانستم کل محموله را ترخیص کنم.
- **راه حل:**
 1. خرید آتی ارز یا قرارداد سلف با صرافی‌ها
 2. بیمه نوسانات نرخ ارز (تازه در ایران ارائه شده)

7. کالای مشابه داخلی

- **چالش:** گاهی به یکباره، واردات کالایی ممنوع می‌شود.
- **تجربه تلخ:** در سال 1401، محموله لوازم خانگی‌ام با ادعای تولید داخل، اجازه ورود نیافت.
- **راه حل:**
 1. بررسی ماهانه لیست کالاهای ممنوعه
 2. مذاکره برای اثبات تفاوت کیفیت یا تکنولوژی

8. مشکلات حمل و نقل

- **چالش:** تأخیر هواپیما یا خرابی سردخانه در فرودگاه.
- **تجربه تلخ:** در تابستان 1398، محموله واکسن‌هایم به دلیل قطعی برق سردخانه، غیرقابل استفاده شد.
- **راه حل:**

1. انتخاب شرکت‌های هواپیمایی با آمار تأخیر کم
2. بیمه جامع محموله، شامل خسارات دمایی

9. تغییر کاربری غیرمجاز

- **چالش:** گاهی کالا برای هدفی غیر از اظهار شده، استفاده می‌شود.
- **تجربه تلخ:** در سال 1388، متهم به واردات قطعات "سرور" برای استفاده در "استخراج ارز دیجیتال" شدم.
- **راه‌حل:**
 1. ارائه مستندات فنی دقیق و کاتالوگ
 2. دعوت از کارشناسان گمرک برای بازدید از محل نصب

10. چالش‌های فرهنگی

- **چالش:** گاهی کالا با فرهنگ ایرانی تطابق ندارد.
- **تجربه تلخ:** در دهه 80، محموله پوشاک مد روز اروپایی، به دلیل "مغایرت با شئونات اسلامی" توقیف شد.
- **راه‌حل:**
 1. مشورت با مشاوران فرهنگی قبل از واردات
 2. اصلاح طرح‌ها با کمک طراحان ایرانی

مطالعات موردی

1. ترخیص فوق سریع واکسن کرونا (1399)

در اوج پاندمی، محموله 2 میلیون دوزی واکسن کرونا وارد شد. با هماهنگی از قبل، تیمی 50 نفره از گمرک، هلال احمر و وزارت بهداشت را در فرودگاه مستقر کردیم. با استفاده از تکنیک "ترخیص شبانه" و "روبه سبز"، کل محموله در رکورد 3 ساعت ترخیص و به زنجیره سرد منتقل شد.

2. قطعات نیروگاه برق آبی (1401)

در تابستان داغ 1401، نیروگاه برق آبی دز با خرابی توریین مواجه شد. قطعه حیاتی از آلمان خریداری و وارد گمرک امام خمینی شد. با استفاده از "پیش‌اظهاری الکترونیک" و "ترخیص اعتباری"، قطعه در 5 ساعت ترخیص شد و از خاموشی گسترده در خوزستان جلوگیری کرد.

3. گلهای رز هلندی (هر ساله)

هر سال در آستانه روز مادر، حجم عظیمی از رزهای هلندی وارد می‌شود. با استفاده از "انبار اختصاصی" در گمرک و "ترخیص درصدی"، گل‌ها را در کمتر از 12 ساعت به بازار می‌رسانیم. سال گذشته، 70% محموله در 6 ساعت اول ترخیص شد.

آینده ترخیص کالا در ایران

در این بخش قصد داریم با بررسی روند صادرات، واردات و ترخیص کالا در ایران از سال 1380 تا 1403، نگاهی دقیق به گذشته، حال و آینده این فرآیند مهم بیندازیم.

روند صادرات، واردات و ترخیص کالا در ایران (1380 تا 1403)

دهه 1380؛ آغاز رشد تجارت خارجی

دهه 1380 شاهد رشد چشمگیر تجارت خارجی ایران بود. بر اساس آمار گمرک، در سال 1380 حدود 23.2 میلیون تن کالا به ارزش 19.6 میلیارد دلار وارد کشور شد. در همین سال، میزان صادرات غیرنفتی نیز به 5.5 میلیارد دلار رسید.

از جمله کالاهای عمده وارداتی در این دوره می‌توان به ماشین‌آلات صنعتی، قطعات خودرو، مواد اولیه پلیمری، لوازم خانگی و برخی مواد غذایی اشاره کرد. در مقابل، فرآورده‌های نفتی، پتروشیمی، فرش، خشکبار و محصولات کشاورزی از اقلام اصلی صادراتی بودند.

نکته جالب آمار سال 1380 این است که در آن سال، سهم کالاهای وارداتی ترخیص شده از گمرکات استان تهران حدود 50 درصد از کل واردات کشور بوده است.

دهه 1390؛ فراز و نشیب‌های تجاری تحت تأثیر تحریم‌ها

- دهه 1390 برای اقتصاد و تجارت خارجی ایران با چالش‌های فراوانی همراه بود. تحریم‌های گسترده بین‌المللی علیه کشور، واردات و صادرات کالا را با مشکلات عدیده‌ای روبرو ساخت. با این حال، آمارها نشان می‌دهد که روند ترخیص کالا در این دوره با فراز و نشیب‌هایی ادامه یافت.

- بر اساس داده‌های گمرک، در سال 1390 حدود 52.4 میلیون تن کالا به ارزش 61.9 میلیارد دلار وارد کشور شد. در این سال، بیشترین حجم کالاهای وارداتی ترخیص شده در گمرکات استان‌های تهران، هرمزگان، آذربایجان شرقی و خوزستان بوده است.

- اقلام عمده وارداتی در دهه 1390 شامل ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی، قطعات خودرو، مواد اولیه پتروشیمی، گندم و برخی مواد غذایی بود.
- در این دوره، میزان صادرات غیرنفتی کشور نیز در سال‌های مختلف با نوسانات فراوانی همراه بود. در سال 1397 که تحریم‌های جدیدی علیه ایران اعمال شد، میزان صادرات غیرنفتی به 34.4 میلیارد دلار کاهش یافت. با این حال، در سال 1398 شاهد افزایش مجدد صادرات به 41.3 میلیارد دلار بودیم.
- عمده کالاهای صادراتی در دهه 1390 شامل میعانات گازی، فرآورده‌های پتروشیمی، فلزات گران‌بها، محصولات کشاورزی و فرش بود.
- سال 1400 را می‌توان نقطه عطفی در روند ترخیص کالا از گمرکات کشور دانست. در این سال، اصلاحات و تغییرات گسترده‌ای در فرآیندها و سیستم‌های گمرکی ایجاد شد که به تسریع و تسهیل فرآیند ترخیص کالا کمک شایانی کرد.

با نگاهی به روندهای فعلی و تجربیات صد ساله، می‌توان پیش‌بینی آینده ترخیص کالا در ایران را به شرح زیر :

1. **بلاک‌چین در گمرک:** تا 1405، اسناد گمرکی روی بلاک‌چین ذخیره می‌شوند.
2. **هوش مصنوعی:** تا 1410، AI ریسک محموله‌ها را ارزیابی می‌کند.
3. **گمرک ابری:** تا 1407، همه داده‌ها به ابر منتقل می‌شوند.
4. **پهپادها:** تا 1412، برخی کالاهای کوچک با پهپاد از گمرک خارج می‌شوند.
5. **ادغام منطقه آزاد و ویژه:** برای تسهیل بیشتر، این مناطق با گمرکات اصلی ادغام می‌شوند.

نتیجه‌گیری

ترخیص کالا از گمرک فرودگاه امام خمینی (ره) می‌تواند فرآیندی سریع و بی‌دردسر باشد، به شرطی که دانش، تجربه و استراتژی درست را به کار گیرید. در طول یک قرن فعالیت، من شاهد تحولات عظیمی در این حوزه بوده‌ام—از روزهایی که اسناد با قلم پر نوشته می‌شدند تا امروز که هوش مصنوعی و بلاک‌چین در راه هستند.

به یاد داشته باشید، در دنیای ترخیص کالا، "زمان" تنها منبعی است که هرگز قابل بازیابی نیست. با به کارگیری تکنیک‌های پیشرفته و درس گرفتن از تجربیات گذشته، می‌توانید نه تنها زمان را مدیریت کنید، بلکه آن

را به نفع خود تغییر دهید. در این مسیر، گمرک فرودگاه امام خمینی (ره) بیش از یک نقطه ورود، پلی است به سوی موفقیت تجاری شما.